

**Samen betekenisvol aan de slag met
schoolfeedback bij de Vlaamse Toetsen
(kleuter, lager en secundair)**

artevelde
hogeschool

**Leer
punt**

Agenda

- Check-in
- Inleiding op het [implementatieproject](#)
- Leren door datavisualisaties te contextualiseren
- Leren door praktijkonderzoek
- Leren door kansen te grijpen voor schoolontwikkeling
- Leerwinst

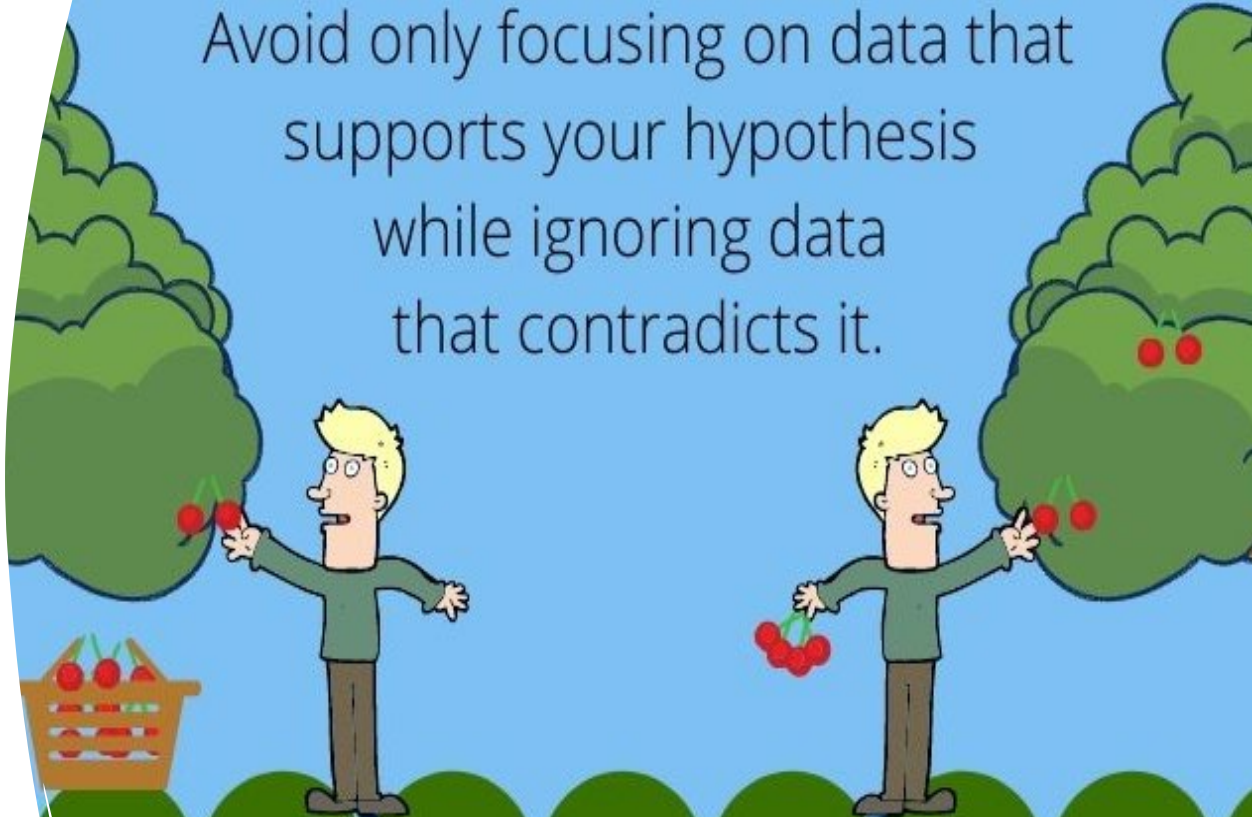
Check-in

Quotes, onderzoeksgroep Edubron (UA)

- *Geen quick fix, wel smart mix*
- *Nieuwsgierigheid transformeert data tot kennis*
- *Kijken naar data maakt ons sterker als team*
- *De presentatie van data prikkelt op zich al een reactie en elke weergave is iets nieuws*
- *Geen cyclus maar cycli*
- *Informatiegebruik is een (collectief) betekenisgevingsproces*

ALLACY: CHERRY PICKING

Avoid only focusing on data that supports your hypothesis while ignoring data that contradicts it.

There are three kinds of lies: lies, damned lies, and statistics. Data should accurately reflect the entire reality.

Inleiding

- Schooljaar 2024-2025
- 16 schoolleiders
- 3 kernteams (F2F, 7 sessies)
- 16 datateams (6 online tussenopdrachten voor het datateam van elke schoolleider)

Meten, om te weten waarom iets (niet) werkt

Samen betekenisvol aan de slag met schooldata

Onderwijsniveau

Kleuter-, lager en
secundair onderwijs

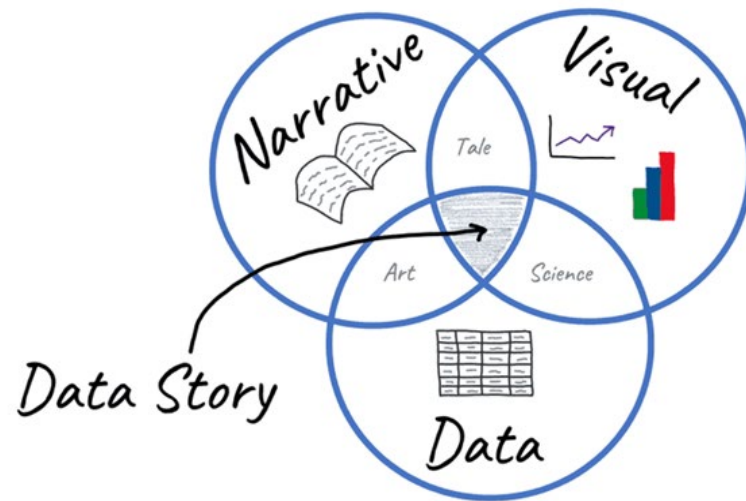
Thema's

→ Data-geïnformeerd werken
→ Collectief leren

Inleiding

Partners

- Aanvrager: Arteveldehogeschool, Samen leren en school ontwikkelen
- Betrokken scholen: Scholengroep Connected vzw Gent: 7 secundaire scholen (HTISA, Sint-Lievenscollege Humaniora, Sint-Lievenscollege Business, Onze-Lieve-Vrouwe-instituut, Nieuwen Bosch Humaniora, IVIO Binnenhof, Sint-Janscollege); Scholengroep Prizma Izegem: 5 basisscholen (Prizma Heilig Hart, Prizma De Wegwijzer, Prizma Onze-Lieve-Vrouw, Prizma Sint-Rafaël); Scholengroep KOHa Hamme: 4 basisscholen (KOHa Zouaaf, KOHa Sint-Anna, KOHa Sint-Pieter, KOHa Zogge)

**3 Scholengroepen:
2x basisonderwijs en 1x secundair onderwijs**

Welke data *kan* je gebruiken?

Beschikbare databronnen

Dataloep
publiek

AgODi

Onderwijskiezer

Dataloep privé/
databundels

Gemeente-
rapporten (1)(2)

Inspectierapport

Datawijzer
ba so buo

Provincie in
cijfers

Gestandaardiseerde toetsen

IDP
Q-platform

Peilingen

Paralleltoets

Evaluatiebox

LVS

Vlaamse Toetsen

Dia-toetsen

Koala

SALTO/TAL/...

Interne data van de school

Evaluaties en
attesten

Data leerlingen-
begeleiding

Data profes-
sionalisering

Afwezigheden

Ouder- en
leerlingcontact

Inspraakorganen

Klasobservaties

Onbetaalde
rekeningen

...

Bevragingen en zelfevaluatie-instrumenten

Beleidsvoerend
Vermogen

Welbevinden

VSK
Feedbacktool

Sterk
schoolbestuur

Burgerschaps-
kompas

VAD leerlingen-
bevraging

WellBe

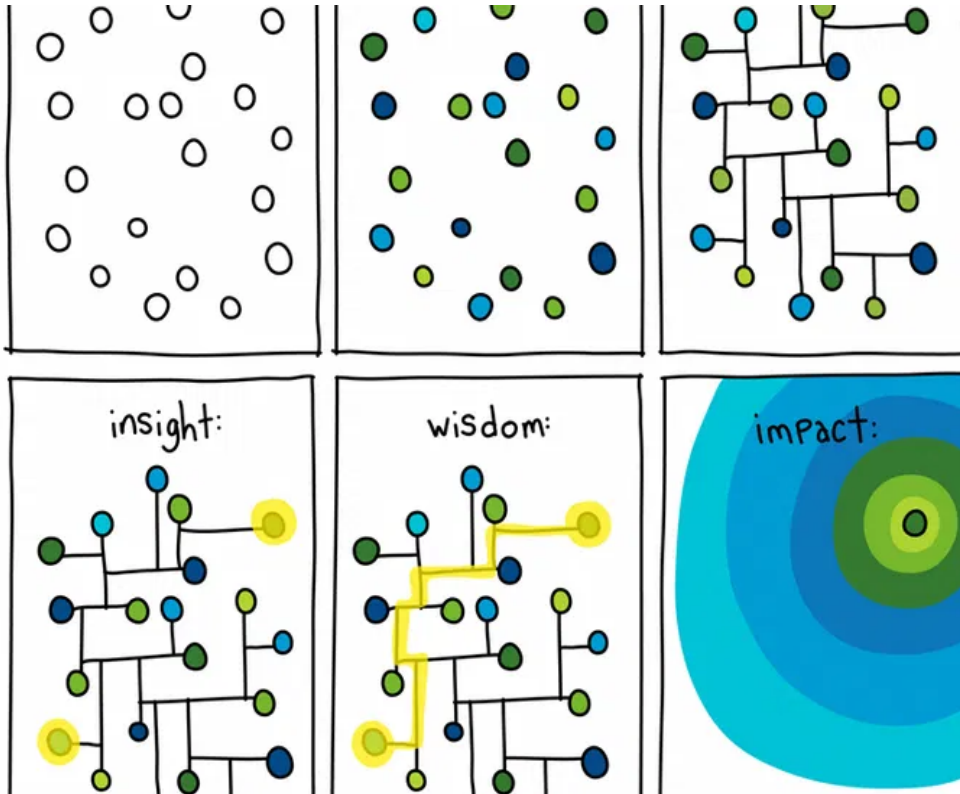
Appwel

...

Figuur:
Katholiek
Onderwijs
Vlaanderen

Het begrip '**datagebruik**' wordt **procesmatig** en ruim gedefinieerd,
nl. als data verzamelen, data beheren, de kwaliteit ervan beoordelen, data analyseren en interpreteren om het onderwijs in de school te **verbeteren** of te **borgen** (Schenke & Meijer, 2018).

Van Data naar Actie

Noticing, Reasoning, Acting

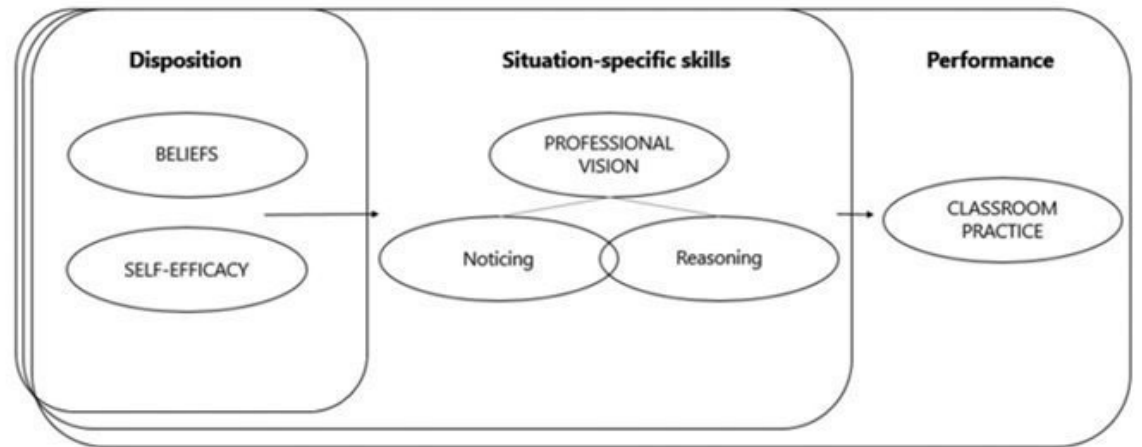

Figure 1. Model of competence as a continuum based on Blömeke et al. (2015) adjusted with respect to the specific constructs of this study.

Van Data naar Actie

Een cyclisch en systematisch proces

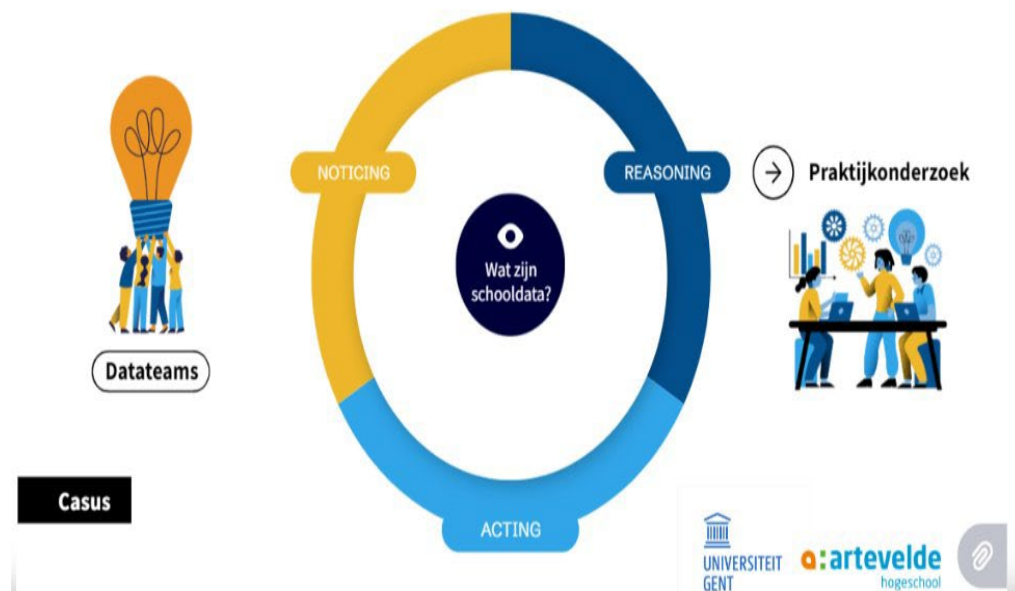
Bron: ONDERZOEKSMATIG LEIDINGGEVEN Meta Kruger

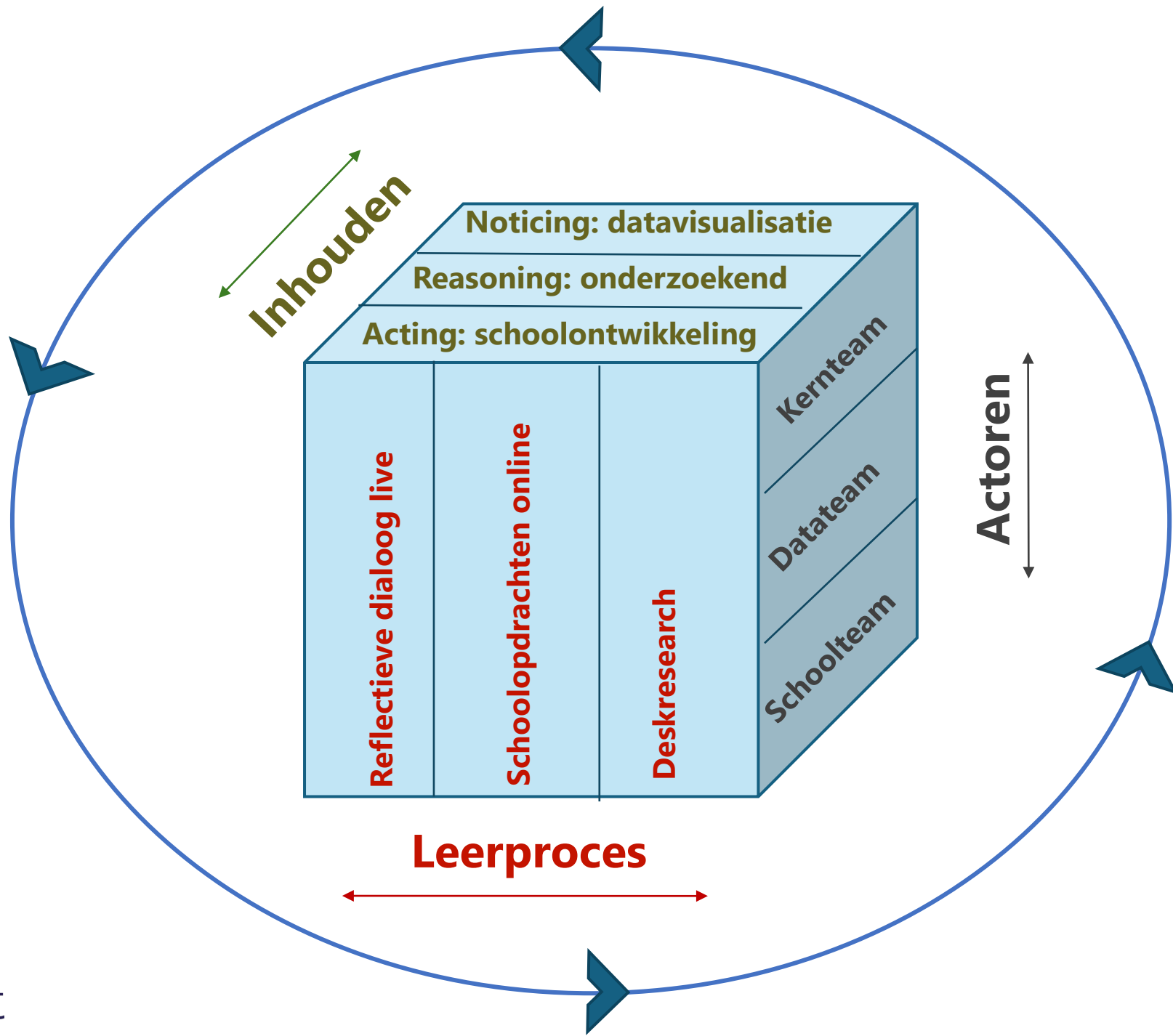
Noticing, Reasoning, Acting

SCHOOLDATA: WAT DOE JE MET AL DIE CIJFERS?

"We zullen het eens bekijken."

VERDUURZAMEN

INTEGREREN

Verwachtingen bij ons Leerpunt project

Datateams

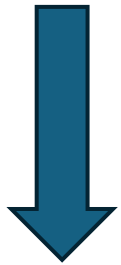
Dialogvoering

Multiperspectiviteit

Collectieve
betekenisgeving

Praktijkonderzoekend

Samen data-geïnformeerd leren

Blömeke et al. (2015)

Noticing

Reasoning

Acting

Vanhoof, J. (2025)

Diagnostisch

Prognostisch

Motivationeel

Schildkamp, K. (2021)

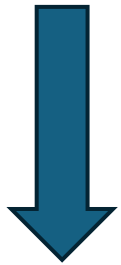
Data raadplegen

Data begrijpen

Data inzetten voor schoolfeedback
en schoolontwikkeling

#procesbenadering #ontwikkelperspectief #veranderpotentieel

Leren door datavisualisaties te contextualiseren

Blömeke et al. (2015)

Noticing

Reasoning

Acting

Vanhoof, J. (2025)

Diagnostisch

Prognostisch

Motivationeel

Schildkamp, K. (2021)

Data raadplegen

Data begrijpen

Data inzetten voor schoolfeedback
en schoolontwikkeling

Vlaanderen
is onderwijs & vorming

Vlaamse toetsen: instellingsfeedback

111111

Alle vestigingsplaatsen

Schooljaar 2023-2024

F

Wat wil je graag te weten komen?

Hulp: ?

Startpagina

Feedback instelling

Feedback leerlingengroep

Toetsgegevens

Hoeveel van onze leerlingen bereiken de eindtermen? ▶

Welk vaardigheidsniveau bereiken onze leerlingen? ▶

Hoe doet onze instelling het in vergelijking met andere instellingen?

Wat zijn de toetsgegevens van onze instelling?

Hoefkens Amber

Hoefkens Amber

Leren door datavisualisaties te contextualiseren

Normgericht werken: gelijkenissen en afwijkingen in vaardigheidsniveaus in 2A-stroom t.o.v. Vlaanderen

Leesbegrip:

Relatieve aantallen bij vaardigheidsniveaus leesbegrip:

Vaardigheidsniveau	E	D	C	B	A
Eigen instelling	9%	0%	32%	45%	14%
Vlaanderen	6%	6%	22%	34%	33%

Significanties:

- Alles concentreert zich rond soortgelijk niveau (C+B)
- A+B bij ons is bijna gelijk als A+B in Vlaanderen
- Veel minder leerlingen halen niveau A (Vlaanderen)

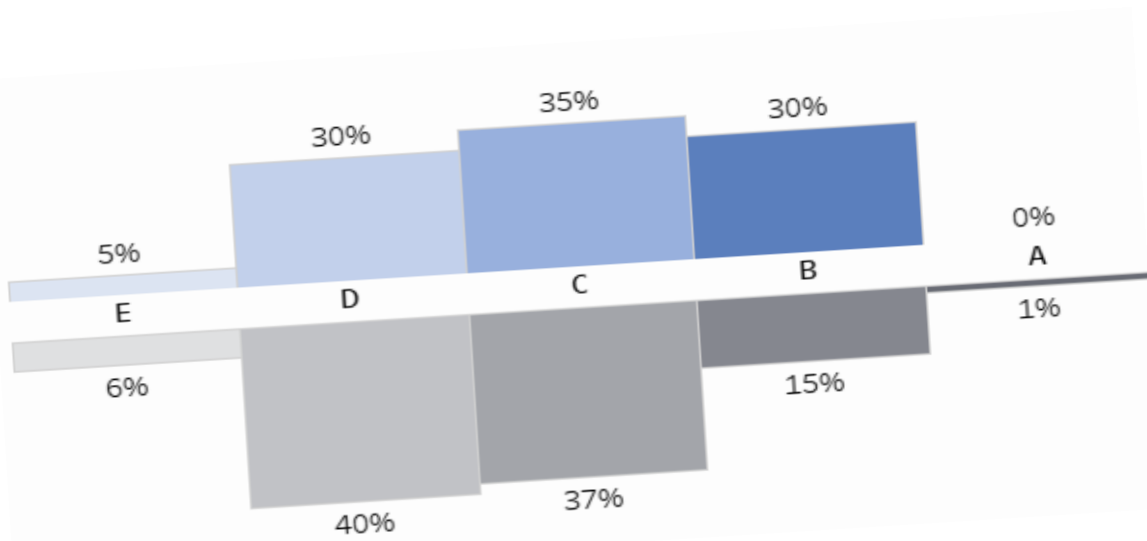
Pluimen:

- Enerzijds hebben we de indruk dat we een zwakke instroom hebben (onze instelling wordt aanzien als “zwakker” want het is TSO), dat deze leerlingen weinig doen wat ze moeten doen (gericht studeren - motivatie), maar anderzijds merken we wel dat de resultaten van 59% leerlingen boven de lat liggen: we bereiken wel iets.
- We werken al jaren vanuit GOK aan taalvaardigheid, dit levert blijkbaar wel resultaten op.

Knipperlichten:

- Kan het zijn dat de sterkere leerlingen niet genoeg uitgedaagd worden?

We hielden ook de vinger aan de pols via ≠ data...

Vlaamse
toetsen

jun. 2023	sept. 2023	jan. 2024	jun. 2024	sept. 2024	jan. 2025	jun. 2025
L4	L5	L5	L5	L6	L6	L6
M7	M7	E7	Plus	Plus	Plus	Plus
E7	E5	M6	E6	M7	Plus	Plus
E6	E7	Plus	Plus	Plus	Plus	Plus
M7	E6	E6	E6	E6*	M7	Plus
Plus	Plus	Plus	Plus	Plus	Plus	Plus
E7	Plus	Plus	Plus	Plus	Plus	Plus
Plus	Plus	Plus	Plus	Plus	Plus	Plus
M7	E7	Plus	Plus	Plus	Plus	Plus
E6	M7	E7	Plus	Plus	Plus	Plus
E6	E6	E6*	M7	Plus	Plus	Plus
Plus	Plus	Plus	Plus	Plus	Plus	Plus
E6	Plus	Plus	Plus	Plus	Plus	Plus
Plus	E6	E6*	M7	Plus	Plus	Plus
Plus	Plus	Plus	Plus	Plus	Plus	Plus
M7	Plus	Plus	Plus	Plus	Plus	Plus
E3	M7	E7	Plus	Plus	Plus	Plus
Plus	E3	E3	M4	Plus	Plus	Plus
Plus	Plus	Plus	Plus	Plus	Plus	Plus

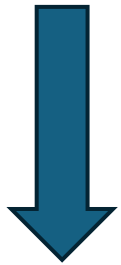
Is dit herkenbaar?
Zie je dit ook terug in je observaties,
in klaswerk, in je toetsen,...?

De onderzoekende houding (Bruggink & Harinck, 2012)

9 GENERIEKE KENMERKEN		
Nieuwsgierigheid		
Afstand van routines		
Kritisch zijn		
Willen doorgronden		
Oordeel uitstellen		
Gerichtheid op bronnen		
Gerichtheid op nauwkeurigheid		
Willen delen met anderen		
Perspectief wisselen		

>> FEITEN vs MENINGEN > HYPOTHESE > ONDERZOEKSVRAGEN

Leren door praktijkonderzoek

Blömeke et al. (2015)

Noticing

Reasoning

Acting

Vanhoof, J. (2025)

Diagnostisch

Prognostisch

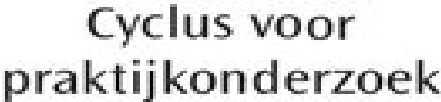
Motivationeel

Schildkamp, K. (2021)

Data raadplegen

Data begrijpen

Data inzetten voor schoolfeedback
en schoolontwikkeling

Ontwerpen

apporter
presenteren

Analyseren en concluderen

Verzamelen

Plannen

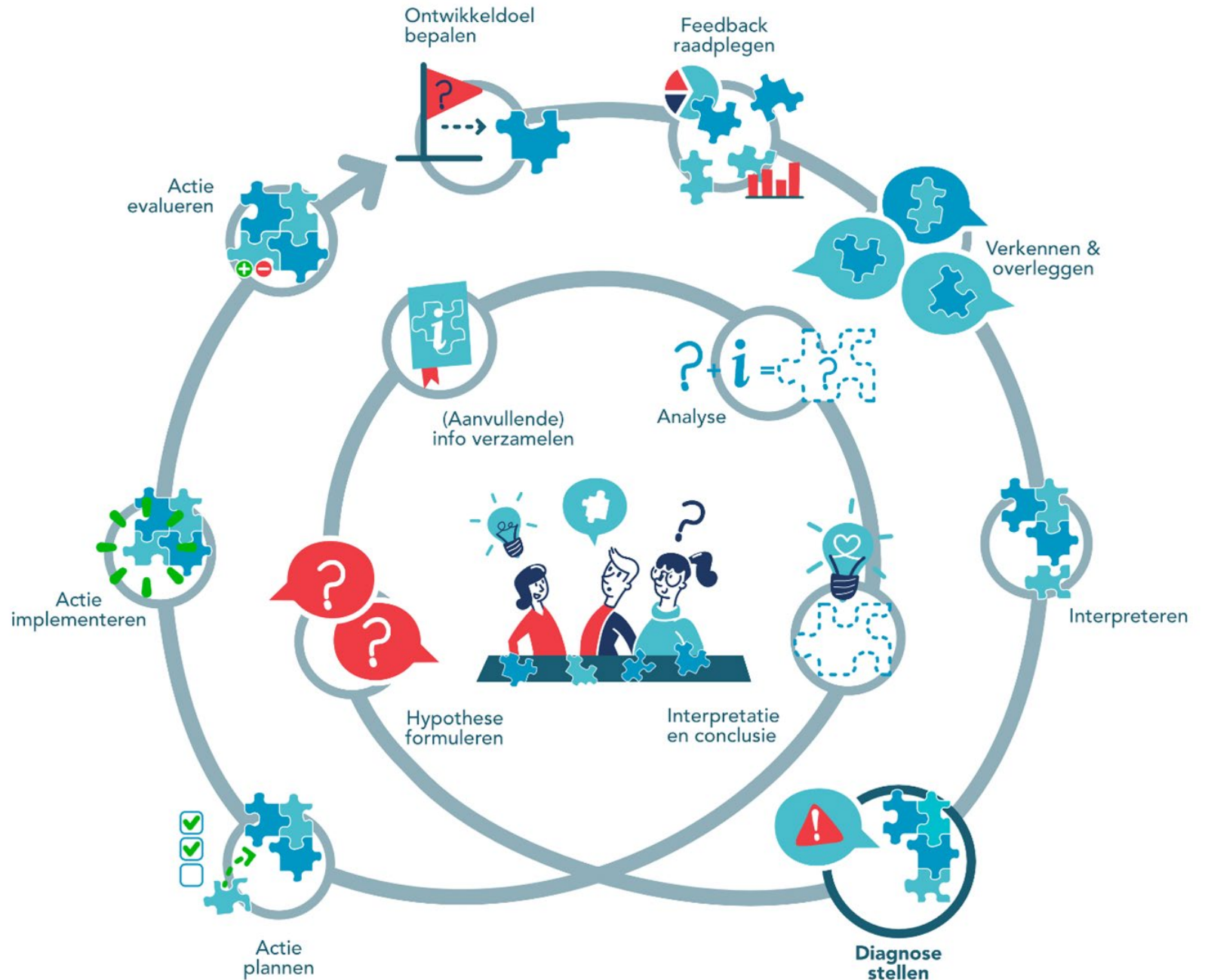
Richten

Oriënteren

Ontwerpen

Projectdoel

Schoolleiders en leerkrachten zijn in staat om praktijkonderzoekend te redeneren op meetbare uitkomsten van data-geïnformeerd werken in onderwijs, zoals toetsresultaten en leerwinst (Reasoning).

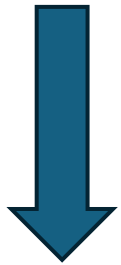
OZV: Hoe kunnen we leerlingen aanleren om informatie uit een tekst samen te brengen tot 1 hoofdgedachte?

VAARDIGHEIDSNIVEAUS Nederlands Leesbegrip Schooljaar 2023-2024 2de leerjaar secundair onderwijs A-stroom				
De resultaten van de toetsen worden uitgedrukt in vaardigheidsniveaus. - Een vaardigheidsniveau beschrijft wat leerlingen kennen en kunnen voor een thema. - Er zijn 5 vaardigheidsniveaus: van E (laagste) tot en met A (hoogste). Elke omschrijving start met "Een leerling kan meestal". - Een leerling behaalt een specifiek vaardigheidsniveau en kan meestal wat omschreven wordt, maar niet altijd. - Vergelijk het met een hoogspringer die meestal over een hoogte van 2 meter springt, maar daar niet bij elke poging in slaagt. - Op individueel leerlingniveau is het dus niet mogelijk om met 100% zekerheid te stellen dat alle aspecten binnen dat vaardigheidsniveau (altijd) door elke leerling worden behaald. Vanaf vaardigheidsniveau C is het woord "ook" toegevoegd. - Leerlingen kennen en kunnen (voor het grootste deel) wat omschreven wordt in het behaalde vaardigheidsniveau, maar ook wat omschreven werd in de voorgaande vaardigheidsniveaus.				
E	D	C	B	A
Een leerling beheerst nog niet alle deelaspecten van vaardigheidsniveau D.	Een leerling kan meestal: - beperkte, expliciet vermelde informatie terugvinden op een of meerdere plaatsen in een tekst. - de hoofdgedachte of het onderwerp bepalen als die expliciet in een tekst aanwezig zijn.	Een leerling kan meestal ook : - meer uitgebreide, expliciet vermelde informatie terugvinden op een of meerdere plaatsen in een tekst. - bepalen waarom de schrijver de tekst schreef of voor wie de tekst geschikt is. - bepalen welke extra informatie relevant is voor de tekst.	Een leerling kan meestal ook : - informatie afleiden op woord-, woordgroep-, zins- of tekstniveau als die minder expliciet in een tekst aanwezig is. - verschillende stukken informatie uit een tekst samenbrengen en eenvoudige gevolgtrekkingen maken. - de hoofdgedachte bepalen als die minder expliciet in een tekst aanwezig is.	Een leerling kan meestal ook : - informatie afleiden op zins- of tekstniveau als die niet expliciet of niet opvallend in een tekst aanwezig is. - verschillende stukken informatie interpreteren om te beoordelen voor wie een tekst geschikt is. - verschillende stukken informatie interpreteren om te beoordelen welke extra informatie relevant is voor de tekst. - verschillende stukken informatie interpreteren en vergelijken om die te beoordelen of om gevolgtrekkingen te maken.

Onderzoeksvragen: voorbeelden

1. Hoe scoren leerlingen uit 2B op leesbegrip in vergelijking met referentiescholen?
2. Hoe wordt er op school (eigen context, leeractiviteiten) omgegaan met het oplossen van wiskundige problemen?
3. Hoe kunnen de Vlaamse toetsen helpen bij de indeling van leerlingen in de 'remediëring' voor Wiskunde?
4. Waarom hadden we de vergelijkbare resultaten met Vlaanderen op toetsitem X ook zo verwacht?

Leren door kansen te grijpen voor schoolontwikkeling

Blömeke et al. (2015)

Noticing

Reasoning

Acting

Vanhoof, J. (2025)

Diagnostisch

Prognostisch

Motivationaleel

Schildkamp, K. (2021)

Data raadplegen

Data begrijpen

Data inzetten voor schoolfeedback
en schoolontwikkeling

Oogopslag en actieplanning (Meirsschaut et al., 2021)

Jullie oogopslag en procesbenadering

Veranderthema, bv.

Leesbegrip faciliteren, vaardigheidsniveau ophogen:

- Willen weten: AVI correlaties, [technisch lezen in een doorlopende lijn](#)
- Visie: Zorggroepen, doelgroepenwerking (risicolezers)
- Aanpak: [Leesstrategieën](#) aanbrengen en oefenen
- Actie: [Close Reading](#) en tutorlezen

TIJDSMETING – KWANTITATIEF ONDERZOEK – ONDERZOEKSVRAAG:

Op welke manier kunnen we doelbewust omgaan met het organiseren en realiseren van leestijd aangepast aan de specifieke noden van de leerlingen?

leerjaar	Werkelijke gemiddelde leestijd (min)	OVSG-leestijd (min)	Eskes (2020) leestijd (min)
L1	206	400	360 TL
L2	223	180	150-180 TL en VL
L3	240	180	120-180 TL en VL
L4	138	180	120 TL en VL
L5	239	180	60 VL
L6	198	180	60 VL

- Momentopname, op weekbasis, VL = vrij lezen, TL = technisch lezen.
- Bij een volgende tijdsmeting moeten er duidelijkere afspraken gemaakt worden (leergebieden).

Op PV2:

kritische blik op onze methode(s)

stilstaan bij onze aanpak
(effectieve didactiek)

BETEKENISVOL

INTERACTIE

ONDERSTEUNING EN
UITDAGING

EXPLICIETE INSTRUCTIE

MOTIVATIE

TRANSFER

Seizoen 4 Leerplan - Onderwijsverslag Brabant

Leerplan
Alle leerplan ligt onderwerp
Kwalificatietoetsen 2023-2024

E	D	C	B	A
De leerling kan meestal de hoofdgedachte of het onderwerp van een tekstfragment bepalen.	De leerling kan meestal beperkte, expliciet vermelde informatie terugvinden in een tekst.	De leerling kan meestal meer uitgebreide, expliciet vermelde informatie terugvinden in een tekst.	De leerling kan meestal informatie uit verschillende tekstdelen achterhalen.	De leerling kan meestal informatie die minder expliciet in de tekst aanwezig is afleiden (op woord-, woordgroep-, zins- of tekstniveau).

Bron: https://www.stuvia.nl/doc/1718522/1514-04-2024-PL-Leerplan_2023-2024.pdf

Onderwijsinstelling: **Leer punt** artevelde

eerste leerjaar

Een leerling kan meestal de hoofdgedachte of het onderwerp van een tekstfragment bepalen.

tweede leerjaar

Een leerling kan meestal beperkte, expliciet vermelde informatie terugvinden in een tekst.

Een leerling kan meestal de hoofdgedachte van een tekst bepalen wanneer die expliciet in de tekst aanwezig is.

derde leerjaar

Een leerling kan meestal meer uitgebreide, expliciet vermelde informatie terugvinden in een tekst.

Een leerling kan meestal informatie in verschillende tekstdelen achterhalen.

Een leerling kan meestal informatie die minder expliciet in de tekst aanwezig is afleiden (op woord-, woordgroep-, zins- of tekstniveau).

vierde leerjaar

Een leerling kan meestal bepalen welke extra informatie relevant is voor de tekst.

Een leerling kan meestal informatie uit verschillende teksten vergelijken.

Een leerling kan meestal de hoofdgedachte van een tekst bepalen wanneer die minder expliciet in de tekst aanwezig is.

vijfde leerjaar

Een leerling kan meestal bepalen waarom de schrijver de tekst schreef of voor wie de tekst geschikt is.

Een leerling kan meestal verschillende standpunten in een tekst achterhalen.

Een leerling kan meestal informatie in een tekst achterhalen en structureren.

zesde leerjaar

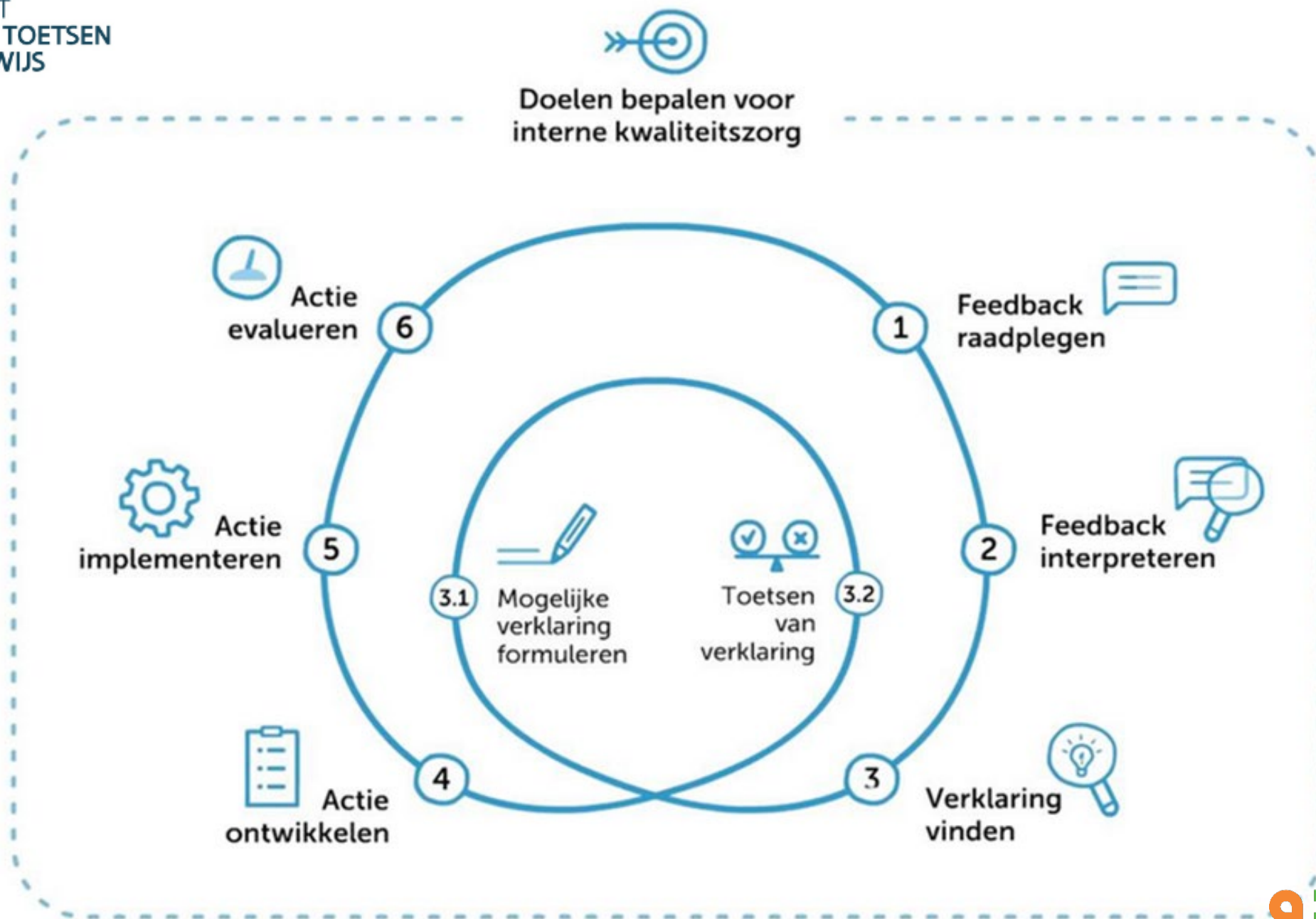
Een leerling kan meestal verschillende stukken informatie vergelijken om die te beoordelen.

Data-geïnformeerde leerwinst

- Link met **Brede Basiszorg en Verhoogde Zorg** (bijv. volgsystemen en toetsresultaten)
- Link naar **Evalueren**: verantwoordelijkheid van **alle leraren**
- Link naar **Digitale competenties** (bijv. Smartschool Analytics, Tableau Reader)
- Link naar **Teamkracht**, collectief leren in een datateam

Leerresultaten van ons Leerpunt project

1. Leerkrachten benaderen **urgentie** rond datagebruik positief in functie van hun praktijk.
2. Leerkrachten worden zich bewust van de mogelijkheden van data-geïnformeerd werken voor het optimaal leren van leerlingen (**noticing**).
3. Leerkrachten zijn in staat praktijkonderzoekend te redeneren over de mogelijkheden van schooldata (**reasoning**).
4. Leerkrachten passen data-geïnformeerd werken (en innoveren) toe in hun praktijk (**acting, “de leerling”**).

Bronnen

Blömeke, S., Gustafsson, J.-E., & Shavelson, R. J. (2015). Beyond Dichotomies: Competence Viewed as a Continuum. *Zeitschrift Für Psychologie*, 223(1), 3-13.

Eskes, M. (2020). Technisch lezen in een doorlopende lijn. Een praktisch handboek voor de basisschool. Pica.

Goffin, E. et al. (2024). Wat is jouw punt? Betekenis geven aan prestatiegegevens van leerlingen. Een inspiratiegids. Acco learn.

Mandinach, E., & Gummer (2016). What does it mean for teachers to be data literate: Laying out the skills, knowledge, and dispositions. *Teaching and Teacher Education*, 60 (2016), p. 366-376.

Meirsschaut, M., Hostyn, I., & Naert, L. (2021). Wijzer voor werkbare scholen in verandering. Omdat wijs en werkbaar veranderen vleugels geeft. Gent: Arteveldehogeschool.

Schenke, W., and J. Meijer. 2018. Datagebruik in Het Onderwijs. Problematiek Uiteengezet [Data Use in Education: An Overview of the Problems]. Amsterdam: Kohnstamm Instituut.

Schildkamp, K., (2021, 8 december). Webinar effectief datagebruik. Didactief online.
<https://www.youtube.com/watch?v=9BXYzQPGAic>

Studiedag Vlaamse Toetsen (2025, 7 oktober), Brussel.

van der Donk, C., & van Lanen, B. (2020). Praktijkonderzoek in de school (4de herz. dr.). Uitgeverij Coutinho.